

man skulde vogte sig for at fremfalde eller styrke en saadan Agitation. Jeg troer imidlertid, at en Bestemmelse i den Retning i det her foreliggende Lovforslag netop vilde være skiftet til at fremfalde Agitation og Bevægelse; thi man vakte derved et Haab og en Udsigt hos disse Mænd, som ikke kunde blive tilfredsstillt eller opfyldt. Ved samme Sællighed hentydede man til, at en saadan Agitation i Tidernes Løb og ved Bearbejdelse, let kunde antage en socialistisk eller kommunistisk Charakter. Dette troer jeg nu ikke, at vi have nødtigt at befrygte her i Landet; men i ethvert Tilfælde vilde en Foranstaltning som den paa-tænkte ingenlunde være skiftet til at inoedgaae det; der skal anvendes ganske andre Midler. Vi skulle stræbe efter, saavidt muligt, at gøre denne Klasse til Eiendomsbesiddere, vi skulle stræbe efter at udbrede Oplysning blandt den, opmuntre den til og give den Midler til at arbejde sig selv frem, saaledes, at vi kunne see den staae broderligt isfædetfor fjendtlig ved vor Side. Det er, troer jeg, ikke nogen vanskelig Opgave i et Land, hvis Indtægter hovedsagelig hvile paa Agerbrug. Jeg tvivler ikke om, at Lovforslaget idag vil blive vedtaget ved 3die Behandling, og det vil da overgaae til Landstinget, hvilket er udtalt som det Formaal, man har stillet sig. Man har udtalt, at man ønskede ogsaa at kjende Landstingets Mening om dette Forslag, ja, der er endog, hvis jeg ikke huffer meget feil, faldet Udtalelser, der ere gaaede i den Retning, at man ønskede det forbedret i det andet Thing; man meente, at det ikke var uimodtageligt for Forbedringer. Hvorledes det andet Thing vil stille sig til Sagen, kan jeg ikke have nogen-somhelst Mening om (Modsigelse.); ja, jeg hører nok, at Nogle mene det Modsatte, men jeg forsikrer Dem, at jeg personligt slet ikke har nogen Mening om, hvorledes det andet Thing vil stille sig til Sagen; derimod veed jeg, at jeg som Indenrigsminister og paa Regjeringens Vegne vil stille mig paa samme Maade i det andet Thing til Lovforslaget, som jeg har stillet mig til det her i dette Thing. Gaaer det andet Thing ind paa en alvorlig Behandling af Lovforslaget, udtaler det sin bestemte Mening og Anskuelse om,

hvorledes det bør søges forandret, eller i hvilken Skikkelse det ønskes, at det skal komme ud i Verden, er der en Mulighed for, at en saadan Lov kan komme ud, eller i det Mindste er der en Mulighed for, at man kan komme overens om et bestemt Grundlag, paa hvilket en saadan Lov kan bygges, men hvorvidt noget Saadant vil skee, er det umuligt nu at forudsæe. Derimod tillader jeg mig at udtale som mit Haab, ja jeg kan sige som min faste Overbeviisning, at der i saa Tilfælde mellem begge Rigsdagens Afdelinger og Regjeringen vil finde en ærlig og tro Samarbeiden Sted, saaledes at vi søge at træffe Bestemmelser og Foranstaltninger, som ikke alene yde fuldstændig Retferdighed mod de i Sagen interesserede Parter, men ogsaa i fuldeste Maal respectere Grundlovens Bydende, saaledes, at vi ikke komme til at rokke ved dens Bestemmelser og derved ved de Grundpiller, hvorpaa hele Samfundet hviler, at vi ikke komme til at foretage Noget, som efter min Overbeviisning i høieste Grad vilde skade det danske Folks Frihed, Selvstændighed og Belysere. Det er, som sagt, min Overbeviisning, at, hvis det lykkes at komme videre med Lovforslaget, vil en saadan Samarbeiden finde Sted, men jeg troer ogsaa at burde udtale, at for at en saadan Samarbeiden kan finde Sted, vil det blive nødvendigt, at det høie Thing gjør et betydeligt Skridt fremad i den Retning, som Regjeringen har antydet.

Ordføreren: Efter den Maade, hvorpaa den høitagtede Minister nu udtalte sig angaaende Lovforslaget, og navnlig efter den Maade, hvorpaa han begyndte og sluttede sit Foredrag, vilde jeg meget have ønsket, om han kunde have udeladt, hvad der laa imellem. Den høitagtede Minister udtalte paa et tidligere Trin af Sagen, at han billigede min Mening om, at man ikke gavne Sagen ved nu at gaae ind paa Principerne eller paa det almindelige Retstands punkt, men at man vilde gavne den ved at lade den ligge og see, hvorvidt man af Hensyn til Sagens Hensigtsmæssighed og Betimelighed kunde blive enig om en saadan Lov. Den høitagtede Minister